

Riktlinjer för AI

Styrdokument

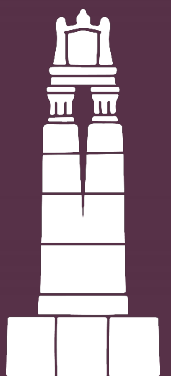
Datum och paragraf: 2026-01-07 § 15

Beslutsfattare: Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig: Kommunsekreterare

Diarienummer: KS/2025:199

Riktlinjer för AI

Riktlinjer för AI

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte	3
Mål.....	4
Omfattning och giltighetstid	4
Riktlinjer för AI	5
Grundläggande principer.....	5
Etik och transparens	5
Säkerhet och integritet	5
Ansvar	5
Kompetens	5
Juridisk efterlevnad	5
Roller och ansvar	5
Kommunledningen	5
IT-avdelningen.....	5
Dataskyddsombudet	6
Chefer.....	6
Varje medarbetare.....	6

Riktlinjer för AI

Inledning

Artificiell intelligens (AI) är en teknologi under snabb utveckling som påverkar både samhället i stort och den kommunala verksamheten. För Eda kommun innebär AI nya möjligheter att förbättra service till medborgarna, effektivisera arbetsprocesser och främja innovation.

Samtidigt medför teknologin behovet av ett gemensamt och tydligt förhållningssätt. Dessa kommungemensamma riktlinjer syftar till att ge vägledning för hur AI ska användas inom kommunen på ett etiskt, säkert och ansvarsfullt sätt. Dokumentet utgör ett strategiskt ramverk som säkerställer att AI tillämpas i enlighet med kommunens värderingar, gällande lagstiftning och övergripande mål.

Bakgrund

Den snabba utvecklingen inom artificiell intelligens (AI) skapar nya möjligheter för offentlig sektor att förbättra service, effektivisera arbetsprocesser och fatta mer välgrundade beslut. Samtidigt väcker teknologin viktiga frågor om etik, ansvar, transparens och rättssäkerhet. För att möta dessa utmaningar krävs ett gemensamt och tydligt förhållningssätt.

Eda kommun har tidigare saknat ett samlat styrdokument för AI-användning. En motion har lämnats in med önskemål om att ta fram en policy, och i takt med att AI-verktyg och andra generativa system börjar användas i den dagliga verksamheten har behovet blivit alltmer påtagligt.

Syfte

Kommunen vill stärka sin förmåga att möta framtidens behov, förbättra service till medborgarna och främja innovation i linje med kommunens vision: “Eda kommun – en gränskommun där gemenskap skapar möjligheter.” – med hjälp av AI.

Riktlinjerna ska bidra till att AI används på ett sätt som stödjer kommunens övergripande mål, alltid med medborgarnas bästa i fokus. Följande områden är prioriterade och rangordnade:

- Effektiv och hållbar offentlig service; genom att implementera smarta teknologier som förbättrar resursanvändning och tillgänglighet.
- Livslångt lärande; genom att främja kompetensutveckling och digitalt stöd i utbildning.
- Ett framgångsrikt näringsliv; genom att skapa förutsättningar för innovation och digital utveckling.
- Goda kommunikationer; genom att stödja digital infrastruktur och smarta lösningar för kommunikation.

Riktlinjer för AI

Mål

Målen med riktlinjerna är att:

- Skapa förutsättningar för en ansvarsfull och rättssäker användning av AI som stärker kommunens service, effektivitet och beslutsfattande, samtidigt som tekniken tillämpas i enlighet med gällande lagstiftning – särskilt dataskyddsförordningen (GDPR) – och med respekt för individens rättigheter.
- Etablera AI som ett stöd i det dagliga arbetet, där medarbetare och chefer har en gemensam förståelse för teknikens möjligheter, begränsningar och risker.

Omfattning och giltighetstid

Riktlinjerna gäller för Eda kommun och dess verksamheter, exklusive de kommunala bolagen. Den omfattar all användning av AI-system, inklusive generativa AI-verktyg.

Med generativa AI-verktyg avses system som kan skapa text, bild, ljud eller annan data baserat på inmatad information eller bildgenereringsverktyg. Dessa används ofta för att stödja kommunikation, analys och kreativt arbete.

Med tanke på den snabba utvecklingen inom AI-området är det avgörande att detta styrdokument är flexibelt och kan anpassas till nya förutsättningar. Dokumentet gäller tills vidare, utvärderas årligen av TIA-avdelningen för att säkerställa att det förblir relevant och ändamålsenligt. Uppdatering eller revidering sker därför vid behov, särskilt vid:

- större teknologiska förändringar inom AI,
- uppdateringar i lagstiftning, exempelvis dataskyddsförordningen (GDPR).

I dagsläget betraktas AI som ett arbetsverktyg. Hur teknologin kommer att användas framöver avgörs av respektive verksamhet, utifrån behov, ansvar och kompetens.

Riktlinjer för AI

Riktlinjer för AI

Grundläggande principer

Eda kommun ska använda artificiell intelligens (AI) på ett sätt som är etiskt, säkert och i linje med kommunens värderingar. Följande principer ska ligga till grund för all AI-användning inom kommunkoncernen:

Etik och transparens

AI ska användas med omtanke och med respekt för grundläggande värden som rättvisa och öppenhet. Det ska finnas en förståelse för hur AI-verktyg fungerar och används i verksamheten, särskilt när de påverkar innehåll eller kommunikation.

Säkerhet och integritet

AI ska användas med stor hänsyn till både informationssäkerhet och personlig integritet. Därför krävs särskild försiktighet vid all användning.

Ansvar

Beslut som påverkar individer ska alltid ha en tydlig mänsklig ansvarsfördelning. AI ska ses som ett stöd för, inte en ersättning av, mänskligt omdöme och professionell kompetens.

Kompetens

Medarbetare ska ha tillräcklig kunskap och utbildning för att kunna använda AI på ett ansvarsfullt, ändamålsenligt och medvetet sätt. En gemensam förståelse för teknikens möjligheter och begränsningar ska främjas.

Juridisk efterlevnad

All användning av AI ska ske i enlighet med gällande lagstiftning, särskilt dataskyddsförordningen (GDPR) och andra relevanta regelverk.

Roller och ansvar

Rollerna i detta dokument är anpassade till kommunens övergripande struktur för digitala system och tjänster, där ansvar för teknik, informationssäkerhet och verksamhetsnytta är tydligt fördelade mellan IT-avdelning, systemägare och andra funktioner. För att säkerställa en trygg och effektiv användning av AI inom Eda kommun ska ansvarsfördelningen vara tydlig:

Kommunledningen

Ansvarar för att ta fram strategisk inriktning och övergripande riktlinjer för AI-användning.

IT-avdelningen

IT-avdelningen ansvarar för att skapa och upprätthålla de tekniska förutsättningarna för att kommunen ska kunna använda AI-tjänster på ett säkert och ändamålsenligt sätt.

Riktlinjer för AI

Dataskyddsombudet

Övervakar att AI används i enlighet med dataskyddslagstiftning och säkerställer att individens rättigheter respekteras.

Chefer

Chefer inom Eda kommun har ett särskilt ansvar för att säkerställa att AI används strategiskt och ansvarsfullt inom sina respektive verksamhetsområden. Detta innebär att chefer ska:

Identifiera behov och möjligheter

Aktivt analysera och bedöma var AI kan bidra till att förbättra verksamhetens effektivitet, kvalitet och service. Chefer ska initiera och stödja utvecklingsinsatser där AI kan skapa mervärde.

Främja kompetensutveckling

Säkerställa att medarbetare har den kunskap och kompetens som krävs för att använda AI-verktyg på ett ansvarsfullt och ändamålsenligt sätt. Detta inkluderar att uppmuntra deltagande i utbildningar, workshops och andra kompetenshöjande insatser.

Stödja etisk och säker användning

Vara förebilder i att följa kommunens policy för AI-användning, samt skapa en kultur där etiska överväganden, säkerhet och transparens prioriteras.

Varje medarbetare

Alla medarbetare inom Eda kommun som använder AI-system i sitt arbete har ett ansvar att följa dessa riktlinjer och bidra till en trygg, etisk och effektiv användning av teknologin. Detta innebär att medarbetare ska:

Följa riktlinjerna

Använda AI-verktyg i enlighet med kommunens fastställda riktlinjer och gällande lagstiftning.

Skydda integritet och data

Vara noggranna med att inte dela känslig eller personrelaterad information.

Personuppgifter får aldrig delas – varken om dig själv eller andra. AI har förmågan att koppla samman olika typer av information och därigenom skapa känsliga uppgifter.

Anonymiserade data bör användas där det är möjligt. Följ kommunens rutiner för dataskydd.

Använda AI med omdöme

Vara medvetna om AI:s begränsningar och aldrig använda AI som enda beslutsunderlag i frågor som påverkar individer eller verksamhetens kvalitet. AI-genererat innehåll kan vara felaktigt, missvisande eller ofullständigt, eftersom det baseras på mönster i data, inte verifierade fakta. AI ska användas för att effektivisera

Riktlinjer för AI

arbetsuppgifter, analysera data och förbättra kommunikation – inte för beslut som kräver mänsklig bedömning eller har stor påverkan på individer.

Vara öppen för kompetensutveckling

Delta i utbildningar och kompetenshöjande insatser som erbjuds av kommunen för att säkerställa en ansvarsfull och effektiv användning av AI.

Formulera tydliga instruktioner

Vara tydliga och specifika när de interagerar med AI-verktyg, exempelvis genom att formulera klara och precisa instruktioner (prompter). I första hand bör färdiga och kvalitetssäkrade instruktioner användas, om sådana finns tillgängliga. Detta minskar risken för missförstånd och felaktiga resultat.

Främja tillgänglighet och inkludering

Använda AI på ett sätt som stärker tillgängligheten för alla invånare, särskilt personer med funktionsnedsättning. Det handlar om att använda AI-stöd för att göra kommunens information mer begriplig och användbar för fler.

Använda AI som stöd i lärande och uppgiftsutformning

Använda AI-verktyg för att ta fram förslag på uppgifter, övningar eller förklaringar som stöd i undervisning och kompetensutveckling. Detta kan bidra till ett mer individanpassat och kreativt lärande.

Bidra till transparens och förbättring

Vara öppna med hur AI används i det dagliga arbetet och bidra till en lärande organisation genom att dela erfarenheter, förbättringsförslag och goda exempel.

Rapportera problem och avvikelser

Vid problem, felaktigheter eller oegentligheter i användningen av AI-verktyg ska medarbetare rapportera till närmaste chef.